

ZAPISNIK
sa osme sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 20. juna 2017. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković, Maja Bakrač i Nikola Rakočević.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavio je Petar Porobić.

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnog člana Odbora zamijenio je poslanik Miloš Nikolić.

Sjednici su prisustvovali: Nataša Pešić, generalna sekretarka Vlade Crne Gore, Nikola Dedić, zamjenik generalnog sekretara Vlade Crne Gore, Tamara Ivković, koordinatorka Odsjeka za budžetske politike i procedure, Marijana Laković – Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde, Goran Kušević, generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Budimka Novaković, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Blanka Radošević - Marović, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i Valon Dasharmani, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Rad sjednice pratila je Marija Blagojević, savjetnica predsjednika Skupštine Crne Gore.

Uvodne napomene u vezi sa sazivanjem sjednice dala je predsjednica Odbora i predložila da se dnevni red dopuni predlozima zakona za koje je Vlada Crne Gore predložila skraćeni postupak, što je prihvaćeno jednoglasno, pa je za sjednicu utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore;
2. Predlog zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I Broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine („Službeni list CG“, Broj 31/17);
3. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti;
4. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, i
5. Tekuća pitanja.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je bez primjedbi usvojio zapisnik sa sedme sjednice Odbora.

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak podsjetila je da Odbor, saglasno članu 137 st. 2 i 4 Poslovnika Skupštine, kao zainteresovano radno tijelo, razmatra predloge navedenih zakona i svoja mišljenja dostavlja matičnim odborima na dalji postupak.

Prva tačka – Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore

Generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde Marijana Laković – Drašković dala je dopunsko obrazloženje Predloga zakona i, između ostalog, saopštila najznačajnije izmjene koje se odnose na usaglašavanje sa Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija), koju je Crna Gora potpisala i ratifikovala. Članom 9 Predloga zakona u okviru Glave XIV Krivična djela protiv života i tijela, uvode se dva nova krivična djela i to: Sakaćenje ženskih genitalija (član 151a KZCG) i Prinudna sterilizacija (član 151b) čime se vrši usklađivanje sa čl. 38 i 39 Istanbulske konvencije. Članom 12 uvodi se novo krivično djelo Proganjanje, čime se vrši usaglašavanje sa članom 34 Istanbulske konvencije. Naime, ko drugog uporno

proganja na način koji može osjetno da ugrozi njegov život, zdravlje, tijelo ili način života, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine. Ako je ovo krivično djelo učinjeno prema bivšem bračnom ili vanbračnom drugu, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do pet godina. Ista kazna propisana je i za učinioca koji ovo djelo učini prema maloljetnom licu, trudnoj ženi ili licu sa invaliditetom.

Članom 13 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 189 KZCG na način što će se za krivična djela protiv čovjeka i građanina predviđena u navedenom članu gonjenje preduzimati po službenoj dužnosti, kada je oštećeni lice koje pripada posebno ranjivoj kategoriji lica (djeca, lica sa invaliditetom, trudna žena, starija lica, kao i izbjeglice).

Članom 15 Predloga zakona na osnovu Istanbulske konvencije uvodi se nova inkriminacija odnosno novi oblik krivičnog djela silovanja. Uz zadržavanje člana 204 KZCG, propisan je njegov novi oblik koji bi, s obzirom da nije primijenjena prinuda, predstavljao lakše djelo od krivičnog djela silovanja čiji zakonski opis ostaje nepromijenjen. U cilju usaglašavanja sa Istanbulskom konvencijom, predviđen je lakši oblik od onog u kojem je upotrijebljena sila ili prijetnja da će se neposredno napasti na život ili tijelo, a primjena te inkriminacije bi bila supsidijarna, tj. ona bi se primjenjivala u onim slučajevima u kojima nije korišćena sila ili prijetnja ali je izostao pristanak lica nad kojima je izvršen seksualni čin. Iako se Istanbulska konvencija odnosi na zaštitu žena od svih vidova nasilja, pošto pasivni subjekt krivičnog djela silovanja može biti i muškarac kako u heteroseksualnom, tako i u homoseksualnom odnosu i novi oblik krivičnog djela silovanja bi pružao krivičnopravnu zaštitu i muškarcima.

Članom 18 Predloga zakona vrši se usklađivanje sa Istanbulskom konvencijom na način što se uvodi novi oblik krivičnog djela zaključenje ništavih brakova. Naime, ko drugo lice navede ili odvede u inostranstvo u namjeri da drugog silom ili prijetnjom prinudi na zaključenje braka, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Članom 19 Predloga zakona izvršeno je pooštavanje kazni kod krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici iz člana 220 KZCG. Za osnovni oblik ovog krivičnog djela kazna je povećana sa jedne na dvije godine, dok je za kršenje mjere zaštite od nasilja u porodici koje odredi sud ili drugi državni organ na osnovu zakona predviđena kazna zatvora do jedne godine, umjesto dosadašnjih šest mjeseci.

Tokom rasprave, u kojoj su učestvovala predsjednica Odbora Nada Drobnjak i članica Odbora Branka Tanasijević, komentarisana su rješenja čl.12, 13 i 15 Predloga zakona. U vezi sa članom 15 Predloga zakona kojim se uvodi novi oblik krivičnog djela silovanja, saopšteno je da bi trebalo razmotriti mogućnost amandmanskog djelovanja na predloženo rješenje, a u cilju usklađivanja sa definicijom silovanja Evropskog suda za ljudska prava, Konvencijom o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) i standardima koje propisuje Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena Ujedinjenih nacija.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, u dijelu svoje nadležnosti, i jednoglasno odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore.

Druga tačka – Predlog zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I Broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine „Službeni list CG“, broj 31/17)

Generalna sekretarka Vlade Crne Gore Nataša Pešić dala je obrazloženje Predloga zakona i saopštila razloge za njegovo donošenje. Ustavni sud CG, Odlukom U-I broj 6/16 do 19. aprila 2017. godine, ukinuo je odredbe člana 4 (član 54a st.2,3 i 4) i član 54b stav 2) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list Crne Gore“, br.42/15) i iste su prestale da važe danom objavljivanja ove odluke. Istovremeno, Ustavni sud je utvrdio da odredbe člana 4 (član 54a stav 1 i član 54b stav 1) istog zakona, u vrijeme važenja, nijesu bile u saglasnosti sa Ustavom, odredivši da izvršenje ove odluke obuhvata i regulisanje pravne situacije nastale nakon prestanka važenja neustavnih odredaba, na način da je Vlada Crne Gore dužna da, u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja ove odluke Ustavnog suda, Skupštini Crne Gore podnese Predlog zakona za izvršenje ove odluke, kako bi se pravni status korisnica

prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, koje im je priznato na osnovu neustavnih odredbi člana 4 (član 54a i 54b) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, uskladio s Ustavom, saglasno pravnim stavovima Ustavnog suda izraženim u ovoj odluci. Ustavni sud je utvrdio da osporene odredbe Zakona nijesu u saglasnosti s odredbama čl. 8 i 18, člana 72 st. 1 i 2, člana 73 Ustava i člana 1 Protokola broj 12, uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kojima su utvrđeni principi o zabrani diskriminacije, rodnoj ravnopravnosti, zaštiti porodice i zaštiti majke i djeteta. Pravne posljedice Odluke Ustavnog suda odnose se i na odredbe čl. 1 i 2 (član 54a stav 1 i 54b stav 1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list Crne Gore“, br.1/17), čiji pravni osnov je sadržan u neustavnim odredbama Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti koje su prestale da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda. Saglasno odredbi člana 152 stav 1 Ustava, danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda o neustavnosti osporenih odredaba, Ustavni sud je ocijenio da nastaje nova pravna situacija koja nameće potrebu da se zakonska rješenja koja su ocijenjena neustavnim, usklade sa Ustavom, ali i da se reguliše pravni status korisnika naknada koje su iskoristile pravo iz neustavnih odredaba Zakona, odnosno koje su zbog ostvarenja prava na doživotnu naknadu prekinule svoj dotadašnji radni odnos ili su prekinule korišćenje prava na penziju, ili su se odjavile iz evidencije Zavoda za zapošljavanje. Regulisanje te nove pravne situacije pozitivna je obaveza države, koja proizilazi iz odredbe člana 1 stav 2 Ustava, koja Crnu Goru određuje kao „državu socijalne pravde zasnovanoj na vladavini prava“. Polazeći od navedenih razloga i odredaba člana 1 stav 2, člana 151 st. 3 i 4 Ustava i člana 54 st. 1 i 2 Zakona o Ustavnom sudu, izvršenje Odluke Ustavnog suda obuhvata i regulisanje pravne situacije nastale nakon prestanka važenja neustavnih odredaba Zakona, na način što je Vlada dužna da uvaži legitimna očekivanja svih kategorija korisnika prava na naknadu da im jednom priznato pravo na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, neće biti ukinuto na način koji bi ih stavio u nepovoljniju pravnu i faktičku situaciju od one u kojoj su bile kad su zbog prihvatanja doživotne naknade prekinule svoj dotadašnji radni odnos, ili su prekinule korišćenje prava na penziju, ili su se odjavile iz evidencije Zavoda za zapošljavanje.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali/e: predsjednica Odbora Nada Drobnjak, članice Odbora Branka Tanasijević i Maja Bakrač, generalna sekretarka Vlade Nataša Pešić i zamjenik generalnog sekretara Vlade Crne Gore Nikola Dedeić.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine (»Službeni list CG«, broj 31/17) u dijelu svoje nadležnosti i nakon rasprave, jednoglasno odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine (»Službeni list CG«, broj 31/17).

Treća tačka – Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti

Generalni direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Goran Kušević saopštio je da se izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti pristupilo iz razloga jer je dosadašnja primjena ukazala na određene nedostatke i dileme u praksi, te je ocijenjeno neophodnim da se kroz izmjene i dopune Zakona otklone postojeći nedostaci. Razlog za donošenje je i usklađivanje ovog zakona sa drugim zakonima u cilju unapređenja postojećih odredaba koje se odnose na prava iz socijalne i dječje zaštite (osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječje zaštite), kao i drugih odredaba kojima se obezbjeđuje cilj socijalne i dječje zaštite, unapređenje kvaliteta života i osnaživanje za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice. Takođe, Predlogom zakona omogućava se izvršenje Odluke Ustavnog suda Crne Gore od 19. aprila 2017. godine u predviđenom roku.

Članom 12 Predloga zakona predloženo je brisanje člana 29 Zakona kojim se definiše ograničeno trajanje materijalnog obezbjeđenja. Članom 14 Predloga zakona dodaje se novi član 31a koji propisuje

razloge za prestanak prava na materijalno obezbjeđenje. Članom 15 Predloga zakona propisano je da pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom i da to pravo može ostvariti pod uslovom da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima. Visina lične invalidnine iznosi 178,19 €. Članom 22 Predloga zakona predloženo je da jedan od roditelja, usvojilac, staralac ili hranitelj može ostvariti pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete do navršene jedne godine života djeteta u visini 109,07 € i da naknada za korisnika prava na materijalno obezbjeđenje iznosi 130, 88 €. Članom 25 Predloga zakona predloženo je da visina dodatka za djecu iznosi mjesečno, za dijete: korisnika materijalnog obezbjeđenja 23,68 €; korisnika dodatka za njegu i pomoć 31,87 €; korisnika lične invalidnine 39,57 €; bez roditeljskog staranja 39,57 €; čiji je roditelj, usvojilac, staralac ili hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu individualnog plana aktivacije 23,68 €. Članom 27 Predloga zakona predloženo je da naknada po osnovu rođenja djeteta, za roditelja koji je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i studenta iznosi 79,03 €.

U raspravi su učestvovala: predsjednica Odbora Nada Drobnjak, članica Odbora Branka Tanasijeć i savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Budimka Novaković.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, u dijelu svoje nadležnosti i, jednoglasno, odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Četvrta tačka – Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije

Generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Branka Radošević-Marović informisala je članove/ice Odbora da se osnovni razlozi za izmjene Zakona o zabrani diskriminacije odnose na uklanjanje određenih nedostataka i problema u implementaciji propisa. Uvodi se pojmovnik, preciznije definiše diskriminacija u pojedinim oblastima i posebno unapređuju kaznene odredbe, kroz povećanje obima i visine kazni za učinjenu diskriminaciju. Članom 1 Predloga zakona izvršena je dopuna člana 2 važećeg zakona budući da su se u međuvremenu pojavili novi oblici i osnovi diskriminacije, a to je diskriminacija po osnovu promjene pola i diskriminacija po osnovu interseksualnosti odnosno interseksualnih karakteristika. Članom 2 Predloga zakona definišu se „postupanja koja se ne smatraju diskriminacijom“. Odredbom člana 5 Predloga zakona, izvršeno je usaglašavanje terminologije definisane članom 11 važećeg zakona sa Direktivom 2004/113/EZ od 13. decembra 2004. o sprovođenju načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu dobrima, uslugama u javnom i privatnom sektoru i robi. Odredba koja definiše diskriminaciju po osnovu starosne dobi (član 6) značajno je unaprijeđena, kroz uređenje oblasti diskriminacije djeteta, što je u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i Istanbulskom konvencijom. Odredbom člana 13 Predloga zakona unaprijeđena je nadležnost Zaštitnika, jer dosadašnja odredba nije omogućavala Zaštitniku ljudskih prava i sloboda da podnosi tužbe u slučajevima individualnog kršenja načela diskriminacije. Odredbama čl. 15 i 16 Predloga zakona unaprijeđene su kaznene odredbe na način što je izvršeno usklađivanje ovog zakona sa kaznenom politikom Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom u dijelu koji reguliše diskriminaciju lica sa invaliditetom, uvedene prekršajne odredbe za fizičko lice koje učini diskriminaciju kao i povećan obim i visina kazni za ostale prekršaje propisane Zakonom.

U raspravi su učestvovala: predsjednica Odbora Nada Drobnjak, članica Odbora Branka Tanasijeć i generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Branka Radošević-Marović.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani

diskriminacije, u dijelu svoje nadležnosti, i nakon rasprave jednoglasno odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.

Peta tačka – Tekuća pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica je informisala Odbor da je članica Odbora Branka Tanasijević učestvovala na Drugoj preglednoj konferenciji OEBS-a o rodnoj ravnopravnosti, održanoj 12. i 13. juna u Beču. Konferencija je održana na temu implementacije Akcionog plana za promovisanje rodne ravnopravnosti OEBS-a iz 2004. godine i predstavljala je platformu za razmjenu mišljenja između predstavnika država učesnica OEBS-a, organizacija civilnog društva i akademske zajednice o progresu postignutom u primjeni Akcionog plana, primjerima pozitivne prakse, izazovima i otvorenim pitanjima, kao i razmatranje daljih aktivnosti.

Sjednica je završena u 12 sati .

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.